Frágreiðing um kommunalu roknskapirnar fyri 2018

Sambært kommunustýrislógini skulu kommunustýrini hava samtykt og sent landsstýrinum ársroknskapin fyri undanfarna árið innan 1. juni. Fíggjarmálaráðið hevur samantalt ársroknskapirnar fyri 2018, og verður her tikið samanum fíggjarligu heildargongdina hjá føroysku kommununum í árinum. Fíggjarmálaráðið hevur í hesum sambandi ikki gjøgnumgingið einstøku roknskapirnar í mun til játtanareftirlit ella í mun til lógarkrøv annars, men eru tølini niðanfyri tikin beint úr ársroknskapunum.

Í talvuni niðanfyri sæst samantalt úrslit fyri kommunurnar fyri 2018:

Ársroknskapur 2017 og 2018 umframt fíggjarætlan 2019 samantalt fyri allar føroyskar kommunur

	(tús. Kr.)	2017	2018	*%-broyting*	2019FÆ	*%-broyting*
§ 1-7	Rakstur, netto	1.745.399	1.859.585	*(+6,5%)*	1.924.652	*(+3,5%)*
	Løgur, netto	517.134	712.408	*(+37,8%)*	722.012	*(+1,3%)*
§ 1-7	**Tilsamans**	**2.262.533**	**2.571.993**	***(+13,7%)***	**2.646.664**	***(+2,9%)***
§ 20	Rentur, netto	28.065	27.495	*(-2,0%)*	21.532	*(-21,7%)*
	Skattur v.m.	2.417.554	2.487.228	*(+2,9%)*	2.427.386	*(-2,4%)*
§ 20	**Tilsamans**	**2.389.489**	**2.459.733**	***(+2,9%)***	**2.405.854**	***(-2,2%)***
	RLÚ-úrslit	**126.956**	**-112.260**	***(-188,4%)***	**-240.810**	***(+114,5%)***

Viðm.: "Rakstur, netto" er rakstrarútreiðslur minus rakstrarinntøkur. Samsvarandi er við "Løgur, netto" og "Rentur, netto". "Skattur v.m." eru øll sløg av skatti minus rentustuðul.

Til samanberingar vísir talvan eisini samantald roknskapartøl fyri 2017 og fíggjarætlanartøl fyri 2019[1] umframt prosentbroytingar í mun til árið frammanundan.

Stórur rakstrar- og løguvøkstur broytti avlop til hall

Samanlagt høvdu kommunurnar hall á 112 mió. kr. í 2018. Hetta var ein afturgongd á 239 mió. kr. í mun til avlopið á 127 mió. kr. í 2017. Talan var samstundis um fyrstu ferð síðani 2013, at kommunurnar samanlagt høvdu hall. Broytingin stóðst av, at meðan inntøkur frá skatti v.m. bert øktust við 70 mió. kr. hækkaðu útreiðslurnar til rakstur og løgur við tilsamans 310 mió. kr.

Inntøkur og útreiðslur størri enn ætlað

Í fíggjarætlanunum fyri 2018 varð upprunaliga roknað við halli á 145 mió. kr., so hóast avlop varð vent til hall, gjørdist staðfesta úrslitið hjá kommunala geiranum 33 mió. kr. betri enn upprunaliga ætlað. Orsøkin til hetta var m.a., at samlaðu inntøkurnar av skatti v.m. vóru 160 mió. kr. hægri enn væntað. Hinvegin vóru løguútreiðslurnar 92 mió. kr. hægri enn upprunaliga ætlað og rakstrar- og rentuútreiðslurnar vóru ávikavist 29 og 5 mió. kr. meir enn upprunaligu ætlanirnar fyri 2018 vístu.

[1] Fíggjarætlanartølini eru uttan eykajáttanir.

Budgetterað er eisini við halli fyri 2019
Ein samanteljing av fíggjarætlanunum fyri 2019 vísir, at roknað verður við einum halli á 241 mió. kr. Hetta merkir, at kommunurnar samanlagt rokna við einum úrsliti fyri 2019, ið er 129 mió. kr. lakari enn staðfesta hallið fyri 2018. Umframt øktar rakstrarútreiðslur á 65 mió. kr. og øktar løguútreiðslur á 10 mió. kr., er orsøkin, at kommunurnar budgettera við lægri rentuútreiðslum á 6 mió. kr. og inntøkum frá skatti v.m., ið eru 60 mió. kr. lægri enn i 2018. Higartil gevur gongdin í fyribilsskattinum tó ikki ábendingar um, at skattainntøkurnar fara at minka í 2019.

Hallini
Størstu hallini í 2018 vóru hjá hesum kommunum:

Størstu kommunalu hallini í 2018

(tús. kr.)	RLÚ-úrslit (hall)	*Løgur í árinum*	Bruttoskuld við ársenda	Nettoskuld við ársenda	Nettoskuld per íbúgva
Tórshavnar kommuna	-106.883	*354.114*	328.214	-164.708	-7,6
Klaksvíkar kommuna	-13.061	*75.863*	166.178	93.350	18,0
Eysturkommuna	-12.563	*43.458*	29.255	-1.632	-0,8
Vestmanna kommuna	-8.761	*27.256*	32.940	25.922	21,0
Nes kommuna	-7.395	*16.303*	29.609	21.389	16,1

viðm.: Tøl sambært innkomnum roknskapum.

Tað hevur sjálvandi stóra ávirkan á úrslitið hjá samlaða geiranum, at báðar tær størsta kommunurnar í landinum høvdu hall. Samanlagt høvdu Tórhavnar og Klaksvíkar kommuna hall á 120 mió. kr., ið varð 8 mió. kr. størri enn samlaða hallið fyri allan tann kommunala geiran. Hetta merkir hinvegin, at hinar 27 kommunurnar samanlagt høvdu avlop á umleið 8 mió. kr. í 2018.

Hall í kommunalum roknskapum hava ofta samband við lutfallsliga stórar løguútreiðslur. Fyri 2018 kann í hesum sambandi m.a. vísast á havna- og skúlabygging í Tórshavn, skúlabygging og byggibúning av ídnaðarøki í Klaksvík og byggibúning til bústaðir í Eysturkommunu og Vestmanna kommunu.

Avlopini
Størstu avlopini í 2018 vóru hjá hesum kommunum:

Størstu kommunalu avlopini í 2018

(tús. kr.)	RLÚ-úrslit (avlop)	*Løgur í árinum*	Bruttoskuld við ársenda	Nettoskuld við ársenda	Nettoskuld per íbúgva
Runavíkar kommuna	10.104	*46.978*	139.999	106.465	26,4
Tvøroyrar kommuna	8.952	*11.107*	60.467	19.866	11,6
Vága kommuna	7.950	*13.024*	59.251	36.306	17,4
Sørvágs kommuna	6.814	*8.563*	32.519	18.878	15,7
Viðareiðis kommuna	5.460	*2.544*	12.374	350	1,0

viðm.: Tøl sambært innkomnum roknskapum

Runavíkar kommuna hevði størsta avlopið, ið var góðar 10 mió. kr., meðan avlopið hjá Tvøroyrar kommuna var slakar 9 mió. kr. Avlopini hjá Vága kommunu, Sørvágs kommunu og Viðareiðis kommunu vóru nakað minni enn hetta, og eisini vóru aðrar kommunur við minni avlopum. – Stór avlop í kommunuroknskapum kunnu til tíðir hava samband við, at lítið av peningi verður brúkt til løgur. Líkt er tó ikki til, at kommunurnar við størstu avlopunum í 2018, hava hildið heilt aftur við løguútreiðslum.

Kommunala skuldin

Talvan niðanfyri vísir, at eins og undanfarin ár er nettoskuldin savnað hjá teimum miðalstóru kommununum, t.e. kommunur við fleiri enn 450 íbúgvum, tó Tórshavnar kommuna undantikin.

Skuld við ársenda 2018

	Skuld			Nettoskuld
(tús. kr.)	Brutto	Netto	Íbúgvar	per íbúgva
Tórshavnar kommuna	328.214	-164.708	21.592	-7,6
excl. Tórshavnar havn	*80.240*	*-211.086*	*21.592*	*-9,8*
Kommunur yvir 450 íbúgvar annars	809.233	434.829	27.634	15,7
Kommunur undir 450 íbúgvar	38.364	-13.480	2.110	-6,4
Allar kommunur	**1.175.811**	**256.641**	**51.336**	**5,0**

Við ársenda 2018 var samlaða nettoskuldin hjá kommununum økt til slakar 257 mió. kr. Til samanberingar var nettoskuldin 144 mió. kr. við árslok í 2017. Í sama tíðarskeiði øktist bruttoskuldin úr 1,1 til knappar 1,2 mia. kr. Økingin stavar m.a. frá lántøku í sambandi við útbygging av Tórshavnar Havn.

Bruttoskuld í mun til álíkning

Í talvuni niðanfyri eru kommunurnar settar upp eftir bruttoskuld í mun til skattainntøku frá persónsskatti, um hesin varð álíknaður við 23%.

Í mun til talvuna longur niðri, ið er sorterað eftir nettoskuld í mun til álíkning, kann t.d. verða lagt merki til, at Fuglafjarðar kommuna og Tvøroyrar kommuna eru meira frammalaga í hesari talvuni. Orsøkin er, at við árslok 2018 høvdu hesar kommunur lutfalsliga nógvan tøkan pening, umframt lutfalsliga stóra goymslu og áogn, ið saman við tøkum peningi er munurin millum bruttoskuld og nettoskuld.

		Tús. kr.	
Kommuna	Skuld / Álíkning	Brutto-skuld	Álíkning við 23%
Fuglafjarðar	114%	76.792	67.156
Tvøroyrar	91%	60.467	66.724
Vágs	88%	39.905	45.152
Sands	86%	13.832	16.145
Runavíkar	85%	139.999	164.113
Skopunar	76%	11.043	14.450
Vága	76%	59.251	78.177
Klaksvíkar	74%	166.178	224.247
Viðareiðis	74%	12.374	16.781
Sørvágs	70%	32.519	46.636
Hovs	69%	2.295	3.315
Sunda	69%	50.678	73.245
Vestmanna	66%	32.940	50.075
Nes	59%	29.609	49.783
Hvannasunds	59%	9.131	15.361

		Tús. kr.	
Kommuna	Skuld / Álíkning	Brutto-skuld	Álíkning við 23%
Kvívíkar	59%	14.719	25.014
Hvalbiar	58%	14.700	25.380
Skálavíkar	57%	2.487	4.376
Sjóvar	54%	23.577	43.471
Fámjins	51%	1.484	2.902
Eiðis	49%	13.769	28.062
Porkeris	42%	4.371	10.500
Kunoyar	36%	2.148	5.908
Tórshavnar	34%	328.214	963.240
Eystur	31%	29.255	95.638
Sumbiar	29%	3.360	11.579
Fugloyar	27%	701	2.572
Skúvoyar	1%	9	1.573
Húsavíkar	0%	4	3.699
Tilsamans	**55%**	**1.175.811**	**2.155.274**

Nettoskuldin hjá flestu kommunum er minni enn eina hálva álíkning

Talvan niðanfyri vísir nøkur høvuðstøl frá roknskapunum fyri 2018. Her sæst m.a., at kommunurnar, sum við árslok 2018 høvdu størst nettoskuld í mun til eina álíkning á 23 prosent, vóru Vágs kommuna, Skopunar kommuna, Runavíkar kommuna og Vestmanna kommuna. Hetta vóru samstundis einastu kommunur, sum við árslok 2018 høvdu nettoskuld, ið var størri enn eina hálva álíkning, roknaða við 23 prosentum í kommunuskatti.

Kommunurnar við størst nettoogn í mun til eina álíkning vóru Fugloyar kommuna og Húsavíkar kommuna. Hesar høvdu báðar nettoogn, ið svaraði til meir enn eina álíkning. Talan er tó ikki um stórar upphæddir í samlaðum kommunuhøpi, tí samanlagt er nettoognin hjá hesum báðum kommunum minni enn 10 mió. kr.

Samumtikið er fíggjarliga rásarúmið hjá flestu kommunum gott. Hóast hall og skuldarøking í 2018 hevur kommunali geirin framvegis ikki stóra nettoskuld, og sett í mun til skuldarmarkið á 23% hava kommunurnar samanlagt rúm fyri at økja nettoskuldina við sløkum 2 mia. kr.

Yvirlit yvir kommunalu roknskapirnar 2018, sum innkomið *(sorterað eftir nettoskuld í mun til eina álíkning roknaða við kommunuskatti á 23%)*

Kommununavn	Fólkatal 31/12-18	Kommunu skattaprosent	Rakstur	Løgur	Rentur	Skattur v.m.	RLÚ-úrslit	Bruttoskuld	Nettoskuld	NS/íbúgva (tús.kr.)	Nettoskuld / 23%-álíkning
Vágs	1.342	21,95%	52.791	7.198	330	-62.535	2.215	39.905	31.618	23,6	0,70
Skopunar	461	21,75%	19.283	1.235	88	-19.956	-652	11.043	9.990	21,7	0,69
Runavíkar	4.038	22,00%	152.904	46.978	10.278	-220.264	10.104	139.999	106.465	26,4	0,65
Vestmanna	1.235	21,50%	44.910	27.256	429	-63.834	-8.761	32.940	25.922	21,0	0,52
Vága	2.087	22,00%	76.784	13.024	676	-98.434	7.950	59.251	36.306	17,4	0,46
Nes	1.329	20,50%	46.040	16.303	522	-55.471	-7.395	29.609	21.389	16,1	0,43
Klaksvíkar	5.183	20,75%	198.926	75.863	6.316	-268.043	-13.061	166.178	93.350	18,0	0,42
Sands	520	21,00%	19.904	6.913	93	-24.067	-2.843	13.832	6.538	12,6	0,40
Sørvágs	1.202	21,70%	45.995	8.563	258	-61.627	6.814	32.519	18.878	15,7	0,40
Hvalbiar	674	19,95%	25.168	2.873	158	-30.165	1.966	14.700	9.904	14,7	0,39
Porkeris	319	20,75%	12.478	15	27	-12.948	427	4.371	3.912	12,3	0,37
Eiðis	725	18,75%	23.386	6.615	90	-29.466	-627	13.769	9.173	12,7	0,33
Sjóvar	1.065	21,00%	38.686	12.943	821	-50.917	-1.532	23.577	13.390	12,6	0,31
Tvøroyrar	1.715	21,90%	65.441	11.107	452	-85.951	8.952	60.467	19.866	11,6	0,30
Kvívíkar	592	20,75%	26.439	8.767	62	-29.833	-5.434	14.719	7.004	11,8	0,28
Fuglafjarðar	1.554	21,50%	57.107	30.973	1.083	-90.397	1.233	76.792	16.166	10,4	0,24
Sumbiar	363	19,00%	12.149	3.480	5	-14.308	-1.324	3.360	2.581	7,1	0,22
Skálavíkar	139	22,00%	6.701	-42	27	-7.459	773	2.487	876	6,3	0,20
Sunda	1.795	21,50%	62.667	26.702	497	-88.766	-1.099	50.678	10.502	5,9	0,14
Hovs	101	20,00%	4.079	91	14	-4.309	127	2.295	329	3,3	0,10
Viðareiðis	361	20,50%	12.509	2.544	188	-20.702	5.460	12.374	350	1,0	0,02
Eystur	2.117	21,00%	82.586	43.458	924	-114.406	-12.563	29.255	-1.632	-0,8	-0,02
Fámjins*	79	19,00%	3.135	0	23	-3.724	566	1.484	-450	-5,7	-0,16
Tórshavnar	21.592	19,00%	739.492	354.114	4.103	-990.825	-106.883	328.214	-164.708	-7,6	-0,17
Kunoyar	146	18,50%	5.283	356	-1	-7.780	2.140	2.148	-2.453	-16,8	-0,42
Hvannasunds	413	19,75%	14.430	1.180	27	-20.652	5.330	9.131	-7.687	-18,6	-0,50
Skúvoyar	42	16,00%	1.494	3.013	6	-1.787	-2.726	9	-1.003	-23,9	-0,64
Húsavíkar	110	21,00%	5.320	28	0	-6.179	831	4	-5.262	-47,8	-1,42
Fugloyar*	37	16,00%	3.498	858	-1	-2.423	-1.933	701	-4.673	-126,3	-1,82
	51.336	**20,24%**	**1.859.585**	**712.408**	**27.495**	**-2.487.228**	**-111.945**	**1.175.811**	**256.641**	**5,0**	**0,12**

Rakstur er rakstrarútreiðslur minus rakstrarinntøkur. Tilsvarandi er fyri løgur og rentur.
Skattur v.m. er kommunuskattur, felagsskattur, eftirlønarskattur, DIS/FAS-endurgjald og rentustuðul (frádrigin).
* Hava ikki latið samtyktan roknskap inn